

Bijlage VMBO-KB

voorbeeldexamen 2

Nederlands CSE KB

Tekstboekje

Lees eerst de vragen in het boekje Examen VMBO-KB. Zoek daarna de antwoorden op in de hierna volgende tekst. Je hoeft de tekst dus niet eerst door te lezen. Let op: deze tekst bestaat uit vier bladzijden!

Tekst 1

Camera's

Van zelfontspanner naar selfie

Tien jaar geleden waren digitale camera's 'hot'. Wat kan er in die tijd veel veranderen: tegenwoordig maak je met steeds kleinere toestellen steeds betere foto's en is de 'selfie' gemeengoed geworden. Voor deze test zijn vijftien camera's getest.

Wie had in 2005 kunnen denken dat we nu met zo veel apparaten foto's van goede kwaliteit zouden maken! Met allerlei soorten camera's en ook met mobieltjes en tablets. Dat was destijds ondenkbaar.

De ontwikkelingen op het gebied van de techniek gaan heel snel. Zo is de gevoeligheid van beeldsensoren enorm verbeterd, zodat je ook bij heel weinig licht nog goede foto's kunt maken. Dankzij de software in camera's van nu, kun je foto's met allerlei effecten en functies al creatief bewerken, vóór je ze gemaakt hebt.

Er zijn zelfs camera's waarbij je achteraf kunt scherpstellen en het perspectief een beetje kunt veranderen. Ook maak je, met de smartphone als afstandsbediening, gemakkelijk groepsfoto's. Of je deelt via wifi foto's direct vanaf het fototoestel met anderen. En... de beeldkwaliteit van bepaalde kleinere camera's is even goed, of zelfs beter dan die van spiegelreflexcamera's.

Snelheid

In 2005 kon het nog gebeuren dat je na het afdrukken even moest wachten, voordat het toestel de foto ook echt maakte. De Olympus C-315, deed er zelfs 1,9 seconden over. Vervelend, want het fotomoment kon dan weer nèt voorbij zijn. Verrassend genoeg komt dit soort extremen tegenwoordig alleen nog voor bij spiegelreflexcamera's. Fotograferen met een spiegelreflex gaat heel snel, mits je de zoeker gebruikt. Gebruik je het scherm, dan wordt het ineens een trage camera. Soms zelfs langzamer dan die oude Olympus.

Pixels

Ook het aantal megapixels beïnvloedt de snelheid. In tien jaar tijd is het gemiddelde aantal megapixels fors toegenomen (van 5 naar 17). Een jpg-bestand van één foto in de hoogste kwaliteit is daarmee zo'n 7MB groot. Het aantal pixels zegt overigens niet alles over de kwaliteit (zoals kleur of scherpte) van de foto's. Wel geldt: hoe meer pixels, hoe meer data de camera moet verwerken.

OLYMPUS STYLUS SH-60

Prijs: € 180,-

Testoordeel: 6,5

Veel zoom in deze kleine travel-zoomcamera die oogt als metaal, maar voelt als plastic.

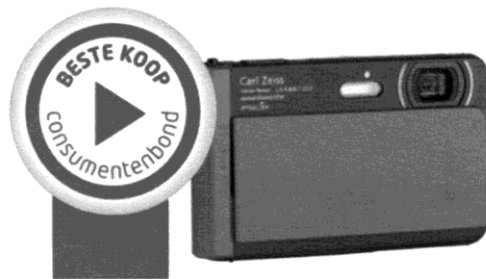
Hij is redelijk snel en de fotokwaliteit is ruim voldoende. Zoomen gaat erg makkelijk.

Verkrijgbaar bij MediaMarkt en BCC.

Groter zoombereik

Het afgelopen decennium is het optische zoombereik misschien wel het meest veranderd. In 2005 had een gemiddelde compactcamera 4 keer zoom. Als een camera nu 'maar' 4 keer zoom heeft, is het óf een robuuste outdoorcamera, óf een camera met een grote sensor. Destijds moest je zo'n 5 meter afstand houden om het schilderij de

Nachtwacht helemaal in beeld te krijgen. Nu kun je 1 of zelfs 2 meter dichterbij staan: dat is het verschil tussen de gemiddelde 35mm-groot-hoek van toen en de 25mm- of zelfs 20mm-groot-hoek van nu. Zo'n groot-hoek is handig voor interieurfoto's en landschappen. En met een panorama-functie leg je met het grootste gemak je eigen panorama Mesdag vast.

SONY CYBER-SHOT TX-30

Prijs: € 210,-

Testoordeel: 6,0

Deze elegante outdoorcamera kan tegen een stootje: hij overleeft een val tot 1,5 meter én kan tot 10 meter diep onder water.

Beperkt verkrijgbaar bij Bol.com, MediaMarkt en BCC.

Compact zoomen

Wie meer ziet in paparazzo-fotografie: de gemiddelde compactcamera heeft tegenwoordig 19x zoom. Een extreem voorbeeld is de Nikon Coolpix P900, met maar liefst 83x optische zoom, alsof je door een rietje kijkt. Het is dan heel lastig om je onderwerp goed in beeld te houden, maar met een handige knop zoom je tijdelijk uit, zodat je het onderwerp weer in beeld krijgt. Beeldstabilisatie – in 2005 nog in opkomst – is nu bijna standaard.

Deze functie compenseert de trillingen van je hand, zodat je minder snel 'bewogen' foto's krijgt.

Ook de meegeleverde losse lenzen (objectieven) hebben veelal beeldstabilisatie, maar je moet het dan meestal doen met 3x zoom.

Inmiddels is er wel een enkele lens te koop met 17x zoom. Dat lijkt nu het maximum, want nog meer zoom zou de lens onhanteerbaar groot en zwaar maken.

Scherm & zoeker

In 2005 kon je via de zoeker naar je onderwerp kijken om het goed in beeld te krijgen. Bij een spiegelreflex zal dat – door het spiegelsysteem – altijd zo blijven. Maar andere camera's hebben nu in de zoeker een ingebouwd schermpje dat hetzelfde toont als het grote scherm:

een elektronische zoeker. Voor bril dragers is dat echt een uitkomst, want zo'n zoeker is in te stellen tot soms wel -4 en +4. De schermen van nu zijn ruim twee keer zo groot als toen en vaker draaibaar. Dat is handig voor selfies, of om makkelijker boven je hoofd of bij de grond te fotograferen.

Informatie

Verder biedt het scherm nu vaak handige informatie, fotografietips en functies die bijvoorbeeld handmatig scherpstellen eenvoudiger maken. We zitten nu in een overgangsfase, want nog niet alle camera's hebben een aanraakscherm. Dat is jammer, want veel mensen zijn inmiddels gewend om naar de volgende foto te 'vegen'. Hoe zou dat over tien jaar gaan?

Test fotocamera's

	merk & type	richtprijs in euro's	testoordeel	fotokwaliteit	snelheid	flitser	zoeker	aanraakscherm	wifi
	weging voor testoordeel			70%	25%	5%			
Systeem- en spiegelreflexcamera's									
■ 1	Sony Alpha 7 II K (ILCE-7M2K)	2100	8,0	8,4	7,0	nvt	9,3		✓
■ 2	Samsung NX1	2600	8,0	7,6	8,0	6,2	9,3	✓	✓
▶ 3	Canon EOS 700D	540	7,4	7,3	7,6	8,0	7,9	✓	
Kleine systeemcamera's									
■ 1	Panasonic Lumix DMC-GX7K	700	7,6	7,3	7,2	6,7	9,0	✓	✓
▶ 2	Panasonic Lumix DMC-GF6x	450	7,3	7,0	6,9	7,9	nvt	✓	✓
Compacte, geavanceerde camera's									
■ 1	Canon PowerShot G1 x Mark II	700	7,9	8,2	5,9	9,4	nvt	✓	✓
▶ 2	Canon PowerShot G16	385	7,2	7,6	6,3	8,1	5,5		✓
Superzoomcamera's									
■ 1	Nikon Coolpix P610	430	6,9	6,7	7,5	7,6	7,2		✓
■ 2	Nikon Coolpix P900	640	6,9	7,1	7,3	7,7	7,4		✓
▶ 3	Panasonic Lumix DMC-F272	250	6,6	6,0	7,3	6,0	7,8		
Travelzoomcamera's									
■ 1	Canon PowerShot N100	280	6,9	7,3	7,9	6,8	nvt	✓	✓
■ 2	Nikon Coolpix S9900	350	6,9	7,2	6,3	5,0	nvt		✓
▶ 3	Olympus Stylus SH-60	180	6,5	6,7	5,0	6,0	nvt	✓	
Outdoorcamera's									
■ 1	Olympus Stylus TG-3	385	6,6	7,3	4,5	5,4	nvt		✓
▶ 2	Sony Cyber-shot TX-30	210	6,0	6,4	6,4	6,6	nvt	✓	

■ beste uit de test

▶ beste koop

*naar een artikel van Karen Rijnveld,
de Consumentengids, juli/augustus 2015*

‘Hoe gaat het met moeder?’

(1) Een veilige online omgeving waarin zorgverleners en familieleden berichten, documenten en foto's kunnen delen: dat was de wens van Maarten en Hein Bloemink toen hun moeder in een verpleeghuis werd opgenomen. Intussen gebruiken meer dan 500 zorginstellingen in binnen- en buitenland hun Familienet.nl. En sinds kort kunnen ook particulieren een pagina aanmaken.

(2) Toen moeder Frieda niet meer thuis kon wonen vanwege haar dementie, belandde ze tien jaar geleden in een verpleeghuis. Haar zes kinderen woonden niet allemaal in de buurt. Ze wilden wel graag op de hoogte blijven van het wel en wee van hun moeder.

(3) “We wilden niet alleen horen of haar medicatie was aangepast, maar ook of ze plezier had gehad tijdens de muziekmiddag”, licht Maarten toe. “Haar gelukkige momenten als familie kunnen delen, juist ook als we niet bij haar konden zijn.”

(4) Maarten en Hein bedachten een concept om ervoor te zorgen dat alle kinderen in één oogopslag konden zien hoe het met moeder Frieda ging: een speciale online pagina in een

beveiligde omgeving. Waar zorgverleners berichten kunnen achterlaten en familieleden kunnen meelesen of vragen kunnen stellen. Het verpleeghuis van hun moeder wilde wel proefdraaien. En vanwege het succes werd het concept daarna verder uitgerold.

(5) Privacy gewaarborgd

Toen Familienet van start ging in 2006 waren sociale media nog geen gemeengoed. Intussen is dat anders, maar Facebook en WhatsApp, die veelvuldig worden gebruikt voor groepscontact, vormen geen echte concurrentie voor het platform.

“Familienet is heel simpel in gebruik, reclamevrij en de privacy van de mensen die ermee werken is gewaarborgd. Een zorgverlener mag niet via sociale media werken, maar wel via Familienet, omdat het veilig en besloten is.” De Bloeminks zijn intussen de grens over, naar België en Duitsland. En begeven zich nu dus ook op de particuliere markt.

“Iedereen die een familielid heeft met een zorgaanvraag kan een pagina openen en hier professionals, familie, vrienden of burens toevoegen. Bijvoorbeeld ouders van een kind met het syndroom van Down dat naar het reguliere onderwijs gaat, maar wel extra zorg en aandacht nodig heeft.”

(6) Symbool

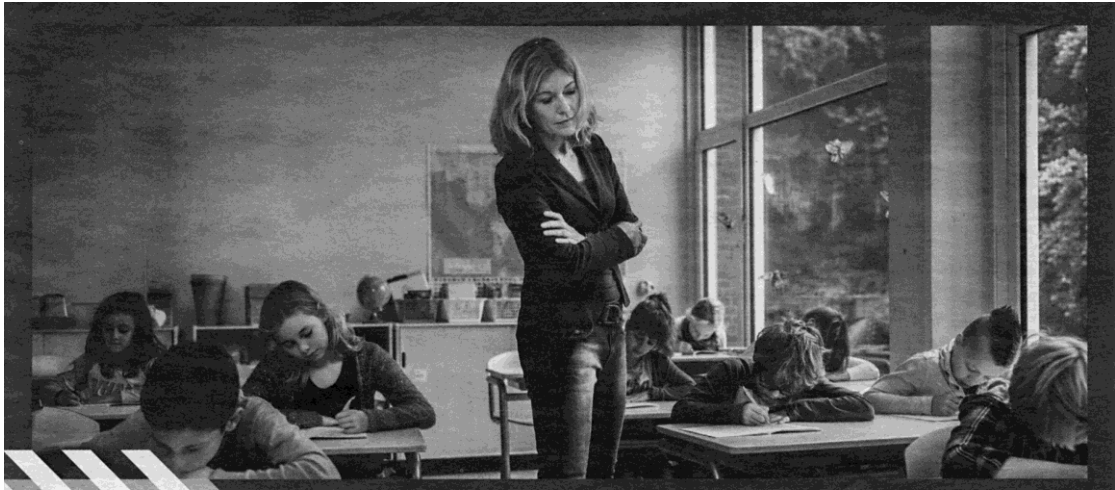
Alle leden kunnen afspraken in de gezamenlijke agenda zetten, reageren op de berichten van de zorgverlener en foto's en binnenkort ook video's uploaden. “Dát is de kracht van Familienet”, zegt de

75 oprichter. “Over alles is nagedacht,
maar in wezen draait het om een
blanco pagina; het gaat pas leven als
mantelzorgers en zorgprofessionals
er momenten in gaan delen. De
80 momenten zijn waardevolle
herinneringen voor later. Een
belangrijke periode in het leven wordt

bijgehouden, dus de pagina fungeert
ook nog eens als familiejournaal.”
85 Hun moeder Frieda leeft niet meer,
maar stond onbewust wel aan de
basis van het bedrijf van haar zonen.
In de animatie op de website heet het
hoofdpersonage Frieda. “Zij staat
90 tenslotte symbool voor Familienet.”

naar een tekst uit Metro, mei 2016

En vanavond surveilleert Sonja weer in de binnenstad.

En jij? Word ook vrijwilliger bij de politie.

Overzicht en een scherpe blik komen niet alleen voor de klas goed van pas. Als politievrijwilliger kun je jouw talent ook op andere manieren inzetten. In een team van enthousiaste politiemedewerkers verricht je een paar keer per maand afwisselende taken. Dat kan in uniform op straat zijn, maar ook achter de schermen op het bureau. Wat je achtergrond ook is; met jouw unieke kennis en ervaring ben je een waardevolle aanvulling voor de politie. Ben jij maatschappelijk betrokken en wil je je vrije tijd spannend én zinvol besteden? Dan is vrijwilligerswerk bij de politie iets voor jou. Ontdek je mogelijkheden op wordpolitievrijwilliger.nl.

<<waakzaam en dienstbaar>>

naar een advertentie in Metro Holland, 18 november 2013

Verkeersdrukte op de zeebodem

(1) Wie denkt dat we tegenwoordig in een draadloze wereld leven, moet eens onder water kijken. Daar vliegen, door kabels met duizelingwekkende lengtes, de terabytes je om de oren. De kabels liggen op kilometers diepte in het aardedonker. Ze doorkruisen diepe ravijnen, gigantische plateaus en de leefgebieden van de vreemdste zeedieren. Vraag is hoe kwetsbaar die kabels eigenlijk zijn, liggend in het woeste water.

(2) Alle dataverkeer tussen landen, waar ook ter wereld, van gedownloade films en telefoongesprekken tot e-mails en vrijwel alle beurshandel, gaat erdoorheen. Ook vanuit Nederland. Zo loopt er een kabel vanuit Beverwijk over de zeebodem naar New York. Vanuit Amerika loopt ook een kabel terug naar Beverwijk. De lengte van deze Atlantic Crossing-1 is meer dan 14.000 kilometer. En dat is maar één van de ongeveer twintig kabels die de Atlantische Oceaan oversteken.

(3) Het kan nóg spectaculairder. De Sea-MeWe-3-kabel maakt een halve wereldreis van maar liefst 39.000 kilometer. Die begint in het Belgische Oostende, gaat dan via de

Middellandse Zee en het Suezkanaal naar Zuid-Korea, om ten slotte te eindigen in Perth aan de westkust van Australië. Onderweg gaan afsplitsingen op veertig plaatsen aan land.

(4) Telecombedrijven hebben sinds het begin van het internettijdperk, eind jaren tachtig van de vorige eeuw, onvermoeibaar doorgewerkt aan het wereldwijde web. Het absolute topjaar was 2001. Toen werd 200.000 kilometer kabel op de zeebodem aangelegd. Het bedrag dat in de afgelopen 25 jaar is geïnvesteerd in kabels, is ruim 52 miljard euro. De totale lengte bedraagt 1.275 miljoen kilometer.

(5) Wat kabels betreft, is de Noordzee misschien wel het drukste gebied ter wereld. Rik Duijts van Rijkswaterstaat: "In het Nederlandse deel van de Noordzee ligt 6.000 kilometer aan kabels. Maar anders dan in de oceanen liggen die relatief ondiep en in de bodem, niet erop." Rijkswaterstaat staat in principe overal kabels toe, omdat niets aan de oppervlakte zichtbaar is. Dus ook in beschermd natuurgebied.

(6) Han Lindeboom van het instituut voor ecologisch zeeonderzoek: "Telecombedrijven zoeken de kortste route, omdat die het goedkoopst is. Die routes lopen nu eenmaal ook door gebieden met een beschermd status. Maar de hele Noordzee is in de afgelopen eeuwen al zodanig overhoop gehaald door met name de visserij, dat eigenlijk niets meer is zoals het ooit was. De oesterbanken zijn verdwenen en de rotsbodems

zijn veranderd in zandvlaktes. Bij het
75 leggen van kabels worden die tijdelijk
aangeraakt. Er wordt een geul ge-
trokken, de kabel wordt erin gelegd
en de geul wordt dichtgemaakt.”

(7) Volgens Lindeboom is het nog de
80 vraag hoeveel invloed kabels hebben
op het zeeleven. “Rond de kabels is,
voor zover het niet gaat om glas-
vezel, sprake van lichte elektromag-
netische straling. Vooral kraakbeen-
85 vissen zoals haaien en roggen zijn
daar gevoelig voor. Er zijn aan-
wijzingen dat vissen ander zwem-
gedrag kunnen gaan vertonen in
gebieden waar meerdere kabels
90 liggen. Er wordt ook gesuggereerd
dat door de kabels bruinvissen
zouden stranden op de kusten. Maar
dat is enkel speculatie, want echt
onderzoek is er nooit naar gedaan.”

(8) Rijkswaterstaat bevestigt dat er
95 nauwelijks onderzoek beschikbaar is.
Duijts: “Hoe schadelijk de straling
voor vissen is, weten we niet precies.
Maar alles wijst erop dat die mini-
100 maal is. Een vis ervaart zo’n kabel
alleen als hij er bovenop ligt. En ook
al zal een enkele vis daardoor
sterven, wat ik betwijfel, dan nog is
dat niet rampzalig. Het wordt pas
105 serieus wanneer complete vispopula-
ties het loodje zouden leggen. Maar
daar is absoluut geen sprake van,
weten we inmiddels.” Duijts erkent
dat het eventuele risico van straling
110 voor vissen pas sinds kort de aan-
dacht heeft. “Ik adviseer telecom-
bedrijven erop te letten, maar regels
zijn er niet voor. Het belangrijkste is
dat ze moeten voorkomen andere
115 kabels kapot te trekken.”

(9) Een paar keer per jaar gaat het
mis. Een visser breekt een kabel als
hij zijn netten over de zeebodem

sleept. Of hij plant per ongeluk zijn
120 anker in een kabel. Hoewel de repa-
ratie van één enkele kabel weken in
beslag kan nemen, veroorzaken
dergelijke incidenten vrijwel nooit een
internetstoring. Dat was wel het geval
125 in 2008. Grote delen van het Midden-
Oosten en Noord-Afrika zaten toen
dagenlang zonder internet en tele-
foon, nadat een vis een kabel in de
Middellandse Zee had doorgebeten.
130 En in 2006 lag een deel van het
Aziatische internet plat vanwege een
beschadigde kabel na een zee-
beving.

(10) Om dergelijke zaken te voor-
135 komen, worden kabels steeds vaker
in een ringstructuur aangelegd zodat
de uitval van de ene kabel wordt
opgevangen door de andere. In de
Noordzee gebeurt dit al. Ook krijgen
140 de kabels een sterke staalwapening
tegen beschadigingen van buitenaf.
Het enige reële gevaar schuilt vol-
gens onderzoekers in de gevolgen
die de klimaatverandering ongetwij-
145 feld op onderzeese kabels zal heb-
ben. Niet alleen stijgt de zeespiegel,
ook de krachtige onderstromen in de
oceanen zullen veranderen met als
gevolg aardverschuivingen die kabels
150 kunnen beschadigen.

(11) Toch zal de vraag naar onder-
zeese telecomkabels de komende
jaren toenemen, na een dip geduren-
de de afgelopen crisisjaren. Al was
155 het alleen maar omdat we steeds
meer en sneller willen internetten –
waarvoor continu duizenden kilo-
meters nieuwe kabels nodig zijn. Om
maar niet te spreken van de explo-
160 sive groei van het internetgebruik in
delen van Azië, Afrika en Midden- en
Zuid-Amerika.

*naar een artikel van Imco Lanting,
de Gelderlander, 11 april 2015*

Samen klussen

(1) Wie verbouwingsplannen heeft, doet er goed aan de burensamenwerking te lichten. Maar wat ook kan, is hen vragen om mee te doen. Zo kan een aanbouw of dakkapel goedkoper uitvallen als je het verbouwproject aanbesteedt met één of meerdere burensamenwerking. Arjan Walinga, van brancheorganisatie Bouwend Nederland, zegt dat aannemers openstaan voor opdrachten waarin meerdere particulieren samen een aanvraag doen. “Je kunt als burensamenwerking prima samen één aannemer inschakelen.” Samenwerken heeft dus voordelen, ook voor de aannemer. Die kan efficiënter en sneller werken. “Normaal moet hij bijvoorbeeld wachten als een bekisting net is volgestort, nu kan hij intussen doorwerken bij de burensamenwerking. En je kunt de kosten van een bouwkeet delen.”

(2) Walinga weet waarover hij praat. “In eerste instantie wilden mijn buurman en ik samen een uitbouw laten zetten. Uiteindelijk besloot de buurman nog even te wachten. Ik heb in overleg met hem en de aannemer alvast op de erfgrens gebouwd, zodat hij er in de toekomst tegenaan kan

bouwen. Dat levert ons beiden meer ruimte op en we hebben geen verspringing in de muur.”

(3) Op het gebied van kostenbesparing is er volgens Walinga ook van alles mogelijk. “Je moet dat per kostenpost met de aannemer bespreken. Ik zou niet brutaal om burenkorting vragen; aannemers maken vaak al amper winst en zij werken ook weer met andere partijen, zoals installateurs, die niets met jullie deal te maken hebben. Maar je kunt natuurlijk wel samen kijken waar voordeel te behalen valt. Ook voor aannemers is dit een mooie manier om nieuwe klanten te vinden. We adviseren hen als brancheorganisatie om ervoor te zorgen dat ze vindbaar zijn op Google onder zoektermen als ‘samen verbouwen met de burensamenwerking’.”

(4) Bouwkundig ontwerper Jerry Ruijs van Buro Ruijs ziet ook de voordelen van gezamenlijke bouwprojecten. “Toen ik net voor mezelf begon, had ik het idee om me samen met een aannemer te richten op een rijtje huurhuizen. Die huizen waren net verkocht. Ik wilde de mensen in die straat een gezamenlijke aanbieding doen voor een update van hun toch wat saaie huizen. Zo zouden die woningen er mooier uitzien en zaten die mensen allemaal tegelijk in een verbouwing. Dat zou mij veel werk opleveren.” Het plan is nooit doorgegaan, omdat Ruijs het te druk kreeg. “Toch vind ik het nog steeds een leuk idee. Die mensen zouden er financiële en praktische voordelen van hebben.”

(5) Verbouwen met de buren kan volgens Ruijs echter ook problemen opleveren. “Stel: de buren krijgen de financiering niet rond. Of jullie worden het niet eens over de keuze van de aannemer.” Die ervaring heeft Maarten van Pijkeren, hij is directeur van een bouwbedrijf. “In de praktijk worden er minder gezamenlijke projecten gedaan dan je zou verwachten. Je moet er als buren maar net tegelijkertijd aan toe zijn, ook wat betreft het budget. Bij nieuwbouw en renovaties zien we het vaker. Maar heb je eenmaal besloten samen met de directe buren of met meerdere mensen in de straat te verbouwen, dan kun je profiteren van korting. We kunnen bijvoorbeeld besparen op de aanvoerkosten van gevelstenen.”

(6) Ook bouwkundig heeft samenwerken met de buren voordelen, zegt hij. “Als je als enige een uitbouw plaatst, dan wordt die smaller dan de huidige woning. Je moet zo’n uitbouw namelijk én isoleren én binnen de erfgrans blijven. Als de buren ook een uitbouw zetten, dan kun je de totale breedte van het huis benutten. Dat ziet er ook nog eens beter uit.”

(7) Samenwerken voorkomt problemen, weten ze ook bij

dakkapellen.com. “Uw buren kunnen geen juridisch bezwaar hebben tegen de verbouwing, als zij ook betrokken zijn bij het plaatsen van de dakkapel”, melden zij. Bij sommige verbouwingen, waaronder het aanpakken van de fundering, is het vaak zelfs noodzakelijk om samen met de buren op te trekken. Het kan ook handig zijn als een bepaalde verbouwing bij de buren al is uitgevoerd; met wat aanpassingen kunnen dezelfde documenten opnieuw worden gebruikt.

(8) Zelfs bij kleinere klussen loont het om samen te werken. Zo adverteren schilders met korting, als ze meerdere woningen tegelijk kunnen doen. Dit scheelt hen in reiskosten, inkoop van materiaal en het gebruik van steigers. Zelfs op het gebied van subsidie is er voordeel te halen uit samenwerking. Zo verstrekken sommige gemeentes een zogeheten ‘burenbonus’. Dit is een financiële tegemoetkoming van maximaal 250 euro per huishouden als zes of meer woningeigenaren hun huis laten isoleren. Het is vaak niet eens nodig om buren te zijn; de aanvraag doen met een groepje mensen uit dezelfde gemeente is voldoende.

*naar een artikel van Suzanne Dijkstra,
de Gelderlander, 4 september 2015*

De teksten die voor dit examen gebruikt zijn, zijn bewerkt om ze geschikt te maken voor het examen. Dit is gebeurd met respect voor de opvattingen van de auteur(s). Wie kennis wil nemen van de oorspronkelijke tekst(en), raadplege de vermelde bronnen.

Het College voor Toetsen en Examens is verantwoordelijk voor vorm en inhoud van dit examen.

Examen VMBO-KB

voorbeeldexamen 2

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 34 vragen en een schrijfofdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 50 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1 Camera's

- 4p 1 **Zoekend lezen**
Kruis in de uitwerkbijlage aan welke uitspraak juist of onjuist is.

Tekst 2 'Hoe gaat het met moeder?'

- 1p 2 Met welk doel worden er tussenkopjes gebruikt in deze tekst?
om de tekst
- A beter leesbaar te maken voor mensen met leesproblemen
 - B minder saai te maken
 - C overzichtelijker te maken
 - D speelser te maken
 - E te kunnen begrijpen

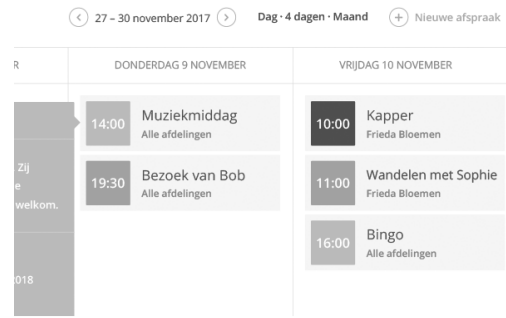
1p 3 Welke afbeelding past op basis van de informatie in de tekst NIET bij Familienet?

Berichten delen

Deel berichten: tekst, foto's video of documenten plaatst u in een paar kliks op de Familienet pagina.

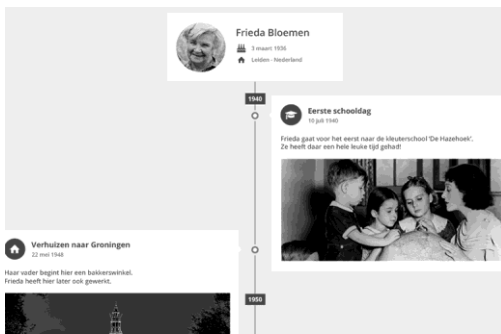
A

Agenda bijhouden

Deel afspraken, activiteiten of taken met de familie in de Familienet agenda. Per cliënt, of voor een hele afdeling.

B

Levensboek

Een beschrijving van de geschiedenis van de hoofdpersoon met daarbij een tijdlijn die door de familie met gebeurtenissen wordt gevuld.

C

Afspraak maken

Maak online een afspraak met de huisarts, via Familienet is het zo gedaan.

D

- 1p 4 Een van de functies van Familienet is het delen van berichten.
Welk bericht past volgens de informatie in de tekst NIET op Familienet?

Hoi oma,
Ik heb een 9 voor mijn toets aardrijkskunde. Ik ben hier heel blij mee.
Groetjes,
Henkie

A

Beste familie,
Vandaag hebben we met moeder en een aantal bewoners heerlijk gewandeld in het park. Ze genoot ervan.
Groetjes,
Meta

B

Beste familie,
Ik merk dat vader snel moe wordt. Ook doet hij 's middags vaak een dutje. Zullen we afspreken dat we in de middag niet meer naar papa gaan?
Groetjes,
Stefan

C

Beste familie,
Ik zie dat jullie moeder veel chocolaatjes krijgt. Ze eet alles in 1x op en heeft daar last van. Misschien is het goed om hierover afspraken te maken, door bijvoorbeeld 1x in de week iets lekkers mee te nemen? Hoor graag wat jullie hiervan vinden.
Kees - verpleegkundige,
(werkdagen: ma-do-vr-za)

D

- 1p 5 Zet in de uitwerkbijlage de nummers van de volgende zinnen in de juiste volgorde, zodat er een goedlopende samenvatting van deze tekst ontstaat.
- 1 De moeder van Maarten en Hein is inmiddels overleden, maar ze staat wel symbool voor Familienet.
 - 2 In de speciale beveiligde omgeving kan iedereen, van zorgverlener tot buurvrouw, een bericht plaatsen.
 - 3 Toen de moeder van Maarten en Hein Bloemink ziek werd, hebben ze Familienet.nl ontworpen.
 - 4 Zo bleef iedereen op de hoogte van het welbevinden van moeder.

- 1p 6 Welke zin vat deze tekst het best samen?
- A Familienet heeft Frieda (de moeder van Maarten en Hein Bloemink) als symbool.
 - B Familienet helpt zorgverleners om op een passende manier zorg op maat te verlenen.
 - C Familienet waarborgt de privacy van mensen die ermee werken.
 - D Familienet zorgt dat familie op de hoogte blijft van het welbevinden van een dierbare.

Tekst 3 En vanavond surveilleert Sonja weer in de binnenstad.

- 1p 7 Welke uitspraak past het best bij deze advertentie?
- A De politie zoekt mensen met verschillende kwaliteiten die iets willen doen voor de politie.
 - B Docenten zijn zeer geschikt om te werken bij de politie.
 - C Overzicht en een scherpe blik zijn belangrijke eigenschappen voor een agent.
 - D Sonja is een voorbeeld van een docent met overzicht en een scherpe blik.
- 1p 8 Welk citaat past het best bij de afbeelding van deze advertentie?
- A Ben jij maatschappelijk betrokken en wil je je vrije tijd spannend én zinvol besteden? Dan is vrijwilligerswerk bij de politie iets voor jou.
 - B In een team van enthousiaste politiemedewerkers verricht je een paar keer per maand afwisselende taken.
 - C Overzicht en een scherpe blik komen niet alleen voor de klas goed van pas. Als politievrijwilliger kun je jouw talent ook op een andere manier inzetten.
 - D Wat je achtergrond ook is; met jouw unieke kennis en ervaring ben je een waardevolle aanvulling voor de politie.
- 1p 9 Wat weet je zeker over Sonja?
Kruis in de uitwerkbijlage de **drie** juiste antwoorden aan.
- 1p 10 Wie heeft de advertentie geplaatst?
- A Dat kun je niet uit de advertentie opmaken.
 - B De politie heeft de advertentie geplaatst.
 - C Een basisschool heeft de advertentie geplaatst.
 - D Een vrijwilligersorganisatie heeft de advertentie geplaatst.

- 1p 11 Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
- A De politie haalt mensen over om vrijwilligerswerk bij de politie te gaan doen.
 - B De politie informeert mensen over de afwisselende taken van een agent.
 - C De politie laat zien dat het werk van een docent lijkt op het werk van een agent.
 - D De politie maakt mensen enthousiast voor het werken bij de politie.

Tekst 4 Verkeersdrukte op de zeebodem

- 1p 12 Welke tegenstelling staat in alinea 1?
- A draadloos en vast
 - B licht en donker
 - C water en land
 - D zeedieren en landdieren
- 1p 13 Zowel in alinea 2 als in alinea 3 wordt gesproken over dataverkeer. Wat is het verband tussen beide alinea's?
- A Alinea 2 en 3 vormen samen een opsomming.
 - B Alinea 2 en 3 vormen samen een tegenstelling.
 - C Alinea 3 is een toelichting bij alinea 2.
 - D Alinea 3 is een voorbeeld bij alinea 2.
- 1p 14 In alinea 5 staat dat Rijkswaterstaat in principe overal kabels toestaat. Wat bedoelt de schrijver met 'in principe'? Met 'in principe' wordt bedoeld dat kabels
- A alleen toegestaan zijn na grondig onderzoek.
 - B altijd toegestaan zijn, zonder voorwaarden vooraf.
 - C soms toegestaan zijn, afhankelijk van de plaats.
- 1p 15 De alinea's 6, 7 en 8 horen bij elkaar. Welk kopje past het best bij de alinea's 6, 7 en 8 samen?
- A Beschermd natuurgebied
 - B Gevolgen voor de natuur
 - C Telecombedrijven
 - D Zeeonderzoek
- 1p 16 De kabels die in de bodem van de zee liggen, zijn noodzakelijk voor het internetverkeer.
- Wat leidt volgens de tekst zeker tot een internetstoring?
Kruis in de uitwerkbijlage de **twee** zinnen aan.

- 1p 17 Alinea 11 begint met het woordje "Toch".
Waarnaar verwijst dit woord?
naar de
- A dip gedurende de afgelopen crisisjaren
 - B gevolgen van klimaatverandering
 - C steeds toenemende vraag naar snel internet
 - D sterke staalbewapening tegen beschadigingen van buitenaf
- 1p 18 In de Noordzee liggen kabels, maar ook in andere wateren liggen kabels.
→ Wat is het grootste verschil tussen de kabels die in de Noordzee
liggen en kabels die in oceanen liggen?
Gebruik voor je antwoord maximaal 20 woorden.
- 1p 19 Welke zin past het best bij het toekomstbeeld van de onderzeese
telecomkabels?
- A Het aantal kabels blijft gelijk, omdat de meeste mensen al over
internet beschikken.
 - B Het aantal kabels neemt af, omdat de huidige kabels steeds meer aan
kunnen.
 - C Het aantal kabels neemt toe, omdat het aantal internetgebruikers
toeneemt.
 - D Het is niet uit de tekst op te maken of het aantal kabels toe- of
afneemt.
- 1p 20 De titel van de tekst luidt "Verkeersdrukke op de zeebodem".
De verkeersdrukke heeft betrekking op
- A de explosieve groei van het internetgebruik in de toekomst.
 - B de hoeveelheid zeedieren in het aardedonkere zeewater.
 - C het aantal kabels op de zeebodem.
 - D het aantal schepen dat kabels aanlegt.
- 1p 21 Dit artikel komt uit een krant.
In welke rubriek past deze tekst het best?
- A economie
 - B techniek
 - C media
 - D buitenland
- 1p 22 Welke **drie** zinnen bevatten informatie die in ieder geval in een goede
samenvatting horen?
Kruis in de uitwerkbijlage de **drie** zinnen aan.

Tekst 5 Samen klussen

- 1p 23 De titel luidt "Samen klussen".
Wie worden hiermee bedoeld?
A aannemers en burens
B jij en de aannemers
C jij en de burens
D vrienden en burens
- 1p 24 In alinea 3 wordt gezegd dat samen bouwen ook voor aannemers voordeel heeft.
Wat is het belangrijkste voordeel voor aannemers?
A Ze hoeven met minder partijen samen te werken.
B Ze kunnen meer werk krijgen door samen te bouwen.
C Ze maken meer winst bij samen bouwen.
D Ze zijn beter vindbaar op internet door samen te bouwen.
- 1p 25 Wat wil de schrijver duidelijk maken in alinea 3 en 4?
De schrijver wil duidelijk maken dat
A je niet brutaal om burenkorting moet vragen.
B de aannemer weet hoe je kunt besparen op kosten.
C samen bouwen loont in besparing van kosten en ruimte.
D Walinga deskundig is en weet waarover hij praat.
- 1p 26 Welk kopje past het best boven alinea 3?
A Brancheorganisatie
B Besparen
C Burenkorting
D Google
- 1p 27 In alinea 4 geeft een ontwerper informatie over een gezamenlijk bouwproject.
Hoe sluit het begin van de volgende alinea hierop aan?
Het begin van alinea 5
A geeft een samenvatting van alinea 4.
B noemt een voorbeeld bij alinea 4.
C trekt een conclusie bij alinea 4.
D vormt een tegenstelling met alinea 4.
- 1p 28 In welke zin uit alinea 5 geeft Maarten van Pijkeren het duidelijkst een positieve kant van samenwerken weer?
Citeer de zin uit alinea 5.

- 1p 29 “Zelfs bij kleinere klussen loont het om samen te werken.” (regel 118-119)
Citeer **twee** zinnen met een voorbeeld van deze conclusie.
- 1p 30 Wat doet de schrijver in alinea 7?
A De schrijver bewijst dat je beter samen een dakkapel kunt plaatsen.
B De schrijver geeft een waarschuwing voor het samen plaatsen van een dakkapel.
C De schrijver noemt een tip voor het samen plaatsen van een dakkapel.
- 1p 31 In de tekst wordt vooral positief gesproken over samen klussen.
In welke alinea worden ook nadelen genoemd?
A alinea 3
B alinea 4
C alinea 5
D alinea 6
- 1p 32 In de laatste alinea staat het woord ‘burenbonus’.
In de uitwerkbijlage staat een aantal eisen voor het ontvangen van een burenbonus.
→ Aan welke **drie** eisen moet een burenbonus voldoen?
Kruis in de uitwerkbijlage de **drie** eisen aan.
- 1p 33 In dit artikel laat de schrijver enkele deskundigen aan het woord.
Wat doet de schrijver met de uitspraken van de deskundigen?
De schrijver
A geeft ze weer zonder verder commentaar.
B is het absoluut eens met de uitspraken.
C trekt de juistheid van de uitspraken in twijfel.
- 1p 34 Hoe kun je de hoofdgedachte van deze tekst het best weergeven?
A Bij kleine klussen loont het om samen te werken met je burens.
B Het is efficiënt en financieel aantrekkelijk om samen te klussen.
C Het is voor aannemers aantrekkelijk als burens tegelijk gaan verbouwen.
D Het samen klussen met je burens voorkomt problemen en is gezellig.

Situatiebeschrijving

Jij hebt met een aantal leerlingen van jouw klas deelgenomen aan de wedstrijd 'Ontwerp op jouw school een chill-ruimte voor leerlingen' en jullie hebben gewonnen. Jullie mogen een ruimte in de school opnieuw gaan inrichten; een ruimte speciaal voor leerlingen. Het budget is beperkt, dus jullie proberen alles zo goedkoop mogelijk te houden. Ook hebben jullie de tekst 'Samen klussen' gelezen en weten nu meer over hoe je goedkoop samen kunt klussen.

Jullie hebben voor de wedstrijd al een ontwerp gemaakt, maar toch willen jullie het nog laten zien aan een professionele ontwerper. Misschien is jullie plan niet helemaal haalbaar, aangezien het budget beperkt is. Vandaar dat je op zoek gaat naar een ontwerpbureau om je plannen te bespreken. Je zoekt op internet en het ontwerpbureau van de heer Majoor is dicht bij jullie school. Jij besluit om hem namens de groep een e-mail te sturen.

In je e-mail stel je jezelf voor en je vertelt dat je mee hebt gedaan aan een ontwerpwedstrijd. Je legt uit waarom het voor middelbare scholieren belangrijk is om op school een eigen ruimte te hebben. Ook beschrijf je twee ideeën hoe die ruimte er volgens jullie uit moet komen te zien. In je e-mail vraag je om een reactie op jullie ideeën. Je vraagt of je een afspraak mag maken om jullie plannen te bespreken. Verder vraag je of hij nog een tip heeft hoe jullie zo goedkoop mogelijk aan materialen kunnen komen. Tot slot geef je aan dat je hoopt op een snelle reactie.

13p **35 Opdracht**

Schrijf een e-mail aan de heer Majoor. Een aantal gegevens is al ingevuld in de uitwerkbijlage. Vermeld het onderwerp van je e-mail in de onderwerpregel. Gebruik voor je e-mail de gegevens uit de situatiebeschrijving en eventueel de tekst 'Samen klussen'. Gegevens die niet in de opdracht vermeld staan, moet je zelf bedenken.

Besteed in je e-mail aandacht aan de volgende punten:

- jezelf voorstellen met naam en school;
- uitleg deelname ontwerpwedstrijd;
- uitleg waarom het voor leerlingen belangrijk is om op school een eigen ruimte te hebben;
- twee ideeën die jij hebt om de ruimte in te richten;
- vraag om reactie op ideeën;
- vraag of je langs mag komen om jullie plannen te bespreken;
- vraag om tip hoe je zo goedkoop mogelijk aan materiaal kunt komen;
- verzoek om snelle reactie.

Sluit je e-mail af met 'Met vriendelijke groet,' en je eigen voor- en achternaam.

Let op: Zorg ervoor dat je tekst minimaal uit 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Uitwerkbijlage VMBO-KB

voorbeeldexamen2

Nederlands CSE KB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in deze uitwerkbijlage.

Meerkeuze: omcirkel het antwoord; geef verbeteringen duidelijk aan:

A B C D of A C D of A D B

Tekst 1

- 1 Kruis bij iedere uitspraak aan of deze juist of onjuist is. Zoek de antwoorden op in tekst 1. Je hoeft deze tekst dus niet eerst helemaal door te lezen.

	juist	onjuist
Er zijn drie superzoomcamera's getest.		
Zeven camera's uit de test hebben het oordeel 'beste uit de test' gekregen.		
Je kunt tot tien meter diep met de outdoorcamera Sony Cyber Shot TX-30.		
Een gemiddelde compactcamera kan 25 keer zoomen.		
De Olympus (Stylus SH-60) heeft een aanraakscherm maar geen wifi.		
De camera's zijn getest op verschillende onderdelen en snelheid telt voor 20% mee.		
Olympus Stylus TG-3 en Nikon Coolpix S9900 scoren een onvoldoende (lager dan een 5,5) op het onderdeel flitser.		
De Olympus Stylus SH-60 is verkrijgbaar bij Bol.com.		
Een spiegelreflexcamera heeft altijd een zoeker.		

Tekst 2

2 A B C D E

3 A B C D

4 A B C D

5

6 A B C D

Tekst 3

7 A B C D

8 A B C D

9

Sonja beschikt over kwaliteiten die ze bij haar politiewerk goed kan gebruiken.	
Sonja heeft veel plezier in haar werk als docent.	
Sonja heeft zowel als docent en als politieagent veel ervaring.	
Sonja is sociaal betrokken bij de maatschappij.	
Sonja is vrijwilliger bij de politie.	
Sonja was liever bij de politie gaan werken dan in het onderwijs.	

10 A B C D

11 A B C D

Tekst 4

12 A B C D

13 A B C D

14 A B C

15 A B C D

1p 16

Als vissen kabels doorbijten, leidt dat tot een internetstoring.	
Als vissen op kabels liggen, leidt dat tot een internetstoring.	
Als vissers met hun netten over de bodem slepen, leidt dat tot een internetstoring.	
Een aardbeving waarvan het centrum op de zeebodem ligt, leidt tot een internetstoring.	
Hoe langer het duurt voordat kapotte kabels gerepareerd worden, hoe groter de kans op een internetstoring.	

17 A B C D

18

.....

.....

19 A B C D

20 A B C D

21 A B C D

22

Alle dataverkeer tussen landen, waar ook ter wereld, gaat door kabels die in de zeebodem liggen.	
Door toename van het internetgebruik moet het kabelnetwerk worden uitgebreid.	
Een beschadigde kabel zorgde er in 2006 voor dat het internet in Azië deels plat ging.	
Er moet onderzocht worden of kabels invloed hebben op het zeeleven.	
Er zijn kabels die maar liefst 39000 kilometer lang zijn.	
Vooraf telecombedrijven hebben geïnvesteerd in het aanleggen van kabels.	

Tekst 5

23 A B C D

24 A B C D

25 A B C D

26 A B C D

27 A B C D

28

.....

29 1

.....

2

.....

30 A B C D

31 A B C

32

Alleen isolatieklussen komen voor een burenbonus in aanmerking.	
Je bent verplicht om samen te werken aan het klusproject.	
Je moet burensamenstelling zijn.	
Je moet een gezamenlijk budget hebben.	
Je moet gezamenlijk een aanvraag indienen.	
Je moet in dezelfde gemeente wonen.	

33 A B C

34 A B C D

Schrijfo opdracht

13p 35

 Verzenden	Aan...	d.majoor@gmail.com
	CC...	
	Onderwerp:	

Geachte heer Majoor,

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

A series of horizontal dotted lines intended for handwritten input.

VERGEET NIET DEZE UITWERKBIJLAGE IN TE LEVEREN

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld.

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.
- 3 De schrijfofdracht wordt als een enkele vraag beschouwd. Algemene regel 6 is derhalve niet van toepassing op de schrijfofdracht.
- 4 Voor het beoordelen van de schrijfofdracht geldt het volgende:
 - 4.1 Er kunnen meerdere (soorten) fouten in een zin worden gemaakt, die alle apart aangerekend worden.
 - 4.2 Meerdere spelfouten in één woord worden één keer aangerekend.
 - 4.3 Spelfouten in dezelfde, identieke woorden worden één keer aangerekend (werkwoordspelling uitgezonderd).
 - 4.4 Spelfouten in een woord en in afleidingen of samenstellingen van dat foutief gespelde woord worden één keer aangerekend.
 - 4.5 Spelfouten bij de vervoeging van werkwoorden worden alle apart aangerekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Camera's

1

	juist	onjuist
Er zijn drie superzoomcamera's getest.	x	
Zeven camera's uit de test hebben het oordeel 'beste uit de test' gekregen.		x
Je kunt tot tien meter diep met de outdoorcamera Sony Cyber Shot TX-30.	x	
Een gemiddelde compactcamera kan 25 keer zoomen.		x
De Olympus (Stylus SH-60) heeft een aanraakscherm maar geen wifi.	x	
De camera's zijn getest op verschillende onderdelen en snelheid telt voor 20% mee.		x
Olympus Stylus TG-3 en Nikon Coolpix S9900 scoren een onvoldoende (lager dan een 5,5) op het onderdeel flitser.	x	
De Olympus Stylus SH-60 is verkrijgbaar bij Bol.com.		x
Een spiegelreflexcamera heeft altijd een zoeker.	x	

indien negen antwoorden goed	4
indien acht antwoorden goed	3
indien zeven antwoorden goed	2
indien zes antwoorden goed	1
indien minder dan zes antwoorden goed	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2 'Hoe gaat het met moeder?'

- 2 C
- 3 D
- 4 A
- 5 maximumscore 1
3, 2, 4, 1
- 6 D

Tekst 3 En vanavond surveilleert Sonja weer in de binnenstad.

- 7 A
- 8 C
- 9 maximumscore 1

Sonja beschikt over kwaliteiten die ze bij haar politiewerk goed kan gebruiken.	x
Sonja heeft veel plezier in haar werk als docent.	
Sonja heeft zowel als docent en als politieagent veel ervaring.	
Sonja is sociaal betrokken bij de maatschappij.	x
Sonja is vrijwilliger bij de politie.	x
Sonja was liever bij de politie gaan werken dan in het onderwijs.	

- 10 B
- 11 A

Tekst 4 Verkeersdrukke op de zeebodem

12 A

13 A

14 B

15 B

16 maximumscore 1

Als vissen kabels doorbijten, leidt dat tot een internetstoring.	x
Als vissen op kabels liggen, leidt dat tot een internetstoring.	
Als vissers met hun netten over de bodem slepen, leidt dat tot een internetstoring.	
Een aardbeving waarvan het centrum op de zeebodem ligt, leidt tot een internetstoring.	x
Hoe langer het duurt voordat kapotte kabels gerepareerd worden, hoe groter de kans op een internetstoring.	

17 B

18 maximumscore 1

In de Noordzee liggen de kabels in de bodem en in oceanen liggen de kabels op de zeebodem.

Opmerking

Ook goed: In de Noordzee liggen de kabels minder diep dan in oceanen.

Opmerking

Wanneer meer dan 20 woorden zijn gebruikt, geen scorepunt toekennen.

19 C

20 C

21 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 1

Alle dataverkeer tussen landen, waar ook ter wereld, gaat door kabels die in de zeebodem liggen.	x
Door toename van het internetgebruik moet het kabelnetwerk worden uitgebreid.	x
Een beschadigde kabel zorgde er in 2006 voor dat het internet in Azië deels plat ging.	
Er moet onderzocht worden of kabels invloed hebben op het zeeleven.	
Er zijn kabels die maar liefst 39.000 kilometer lang zijn.	
Vooraf Telecombedrijven hebben geïnvesteerd in het aanleggen van kabels.	x

Tekst 5 Samen klussen

23 C

24 B

25 C

26 B

27 D

28 maximumscore 1

“Maar heb je eenmaal besloten samen met de directe burens of met meerdere mensen in de straat te verbouwen, dan kun je profiteren van korting.” (regels 85-89)

29 maximumscore 1

- 1 Zo adverteren schilders met korting als ze meerdere woningen tegelijk kunnen doen.
- 2 Zo verstrekken sommige gemeentes een zogeheten ‘burenbonus’.

30 C

31 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 1

Alleen isolatieklussen komen voor een burenbonus in aanmerking.	x	
Je bent verplicht om samen te werken aan het klusproject.		
Je moet burensamenwonen zijn.		
Je moet een gezamenlijk budget hebben.		
Je moet gezamenlijk een aanvraag indienen.	x	
Je moet in dezelfde gemeente wonen.	x	

33 A

34 B

Schrijfofdracht

35 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

35.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- jezelf voorstellen met naam en school (samen één element) 1
- uitleg deelname ontwerpwedstrijd 1
- uitleg belang dat leerlingen op school eigen ruimte hebben 1
- idee 1 om ruimte in te richten 1
- idee 2 om ruimte in te richten 1
- vraag om reactie op ideeën 1
- vraag of je langs mag komen om plannen te bespreken 1
- vraag om tip hoe je zo goedkoop mogelijk aan materiaal kunt komen 1
- verzoek om snelle reactie 1

35.2 maximumscore 5

Aftrek taalgebruik

De score is 5 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

- één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw) 1
- drie of vier formuleringsfouten 2
- vijf of meer formuleringsfouten 3
- één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters) 1
- drie of vier spelfouten 2
- vijf of meer spelfouten 3
- twee of meer interpunctiefouten 1

Opmerking

Om taalgebruik te kunnen beoordelen, moet de uitwerking van de kandidaat een minimum aantal woorden bevatten. Als de uitwerking van de kandidaat uit minder dan 100 woorden bestaat, geen scorepunten voor taalgebruik toekennen. De voorgedrukte gegevens tellen niet mee voor het bepalen van het aantal woorden.

35.3 maximumscore 2

Aftrek presentatie/conventies

De score is 2 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

- passend onderwerp in onderwerpregel 1
- vermelding slotformule en voor- en achternaam onder e-mail 1
- alinea-indeling 1
- samenhang 1
- logische volgorde 1
- passend taalgebruik 1

Opmerking

Als de kandidaat gebruikmaakt van conventies die niet passen bij de tekstsoort 1 scorepunt aftrekken.

NB In het programma Wolf vermeldt u de scores van de kandidaat op elk van de drie afzonderlijke beoordelingscriteria.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	naar een artikel van Karen Rijnveld, de Consumentengids, juli/augustus 2015
tekst 2	naar een advertentie in Metro, mei 2016
tekst 3	naar een advertentie in Metro Holland, 18 november 2013
tekst 4	naar een artikel van Imco Lanting, de Gelderlander, 11 april 2015
tekst 5	naar een artikel van Suzanne Dijkstra, de Gelderlander, 4 september 2015